

FÖRSLAG TILL SKOLBIBLIOTEKSPLAN FÖR RAGUNDA KOMMUN LÄSÅRET 2026–2027

Inledning

Utifrån de förändringar som skett i skollagen genomförs nu en satsning på att bygga upp en skolbiblioteksverksamhet som ska ge alla elever i kommunens grundskolor likvärdig tillgång till en skolbiblioteksverksamhet av god kvalitet. Någon egentlig skolbiblioteksverksamhet har inte tidigare funnits i kommunen.

När man sätter på pränt att alla i en viss årskurs genomför en aktivitet synliggörs arbetet bättre, planeringstiden förkortas och det stärker biblioteksverksamhetens vision om likvärdig tillgång till service, oavsett skola och bostadsort. Att formalisera samverkan gör det mindre sårbart och lättare att följa upp.

Planen ska gälla under uppbyggnadsperioden läsåret 2026–2027 för att sedan utvärderas och arbetas om till en plan för en längre period. Målet är att verksamheten ska vara uppstartad till läsårsstart i augusti 2026. Detta förutsatt att lokaler och bemanning är på plats under våren 2026.

Styrdokument

Skolbibliotek styrs huvudsakligen av Skollagen (2010:800) och Bibliotekslagen (2013:801) samt Läroplan för grundskolan, anpassad grundskola, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr22)

I skollagen fastslås att: Ett skolbibliotek ska vara en samlad, gemensam och ordnad verksamhet med ett allsidigt och målgruppsanpassat utbud av analoga och digitala medier som ställs till lärarnas och elevernas förfogande för att användas som en resurs i undervisningen.

Syftet med skolbibliotek ska vara att främja elevernas läsande och medie- och informationskunnighet. Lag (2024:1072).

Skolbiblioteken ska vara bemannade i sådan utsträckning att ändamålen med skolbiblioteket uppnås. Lag (2024:1072)

Rektor har ett särskilt ansvar för att “skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens”. (Lgr22)

Skillnader mellan folkbibliotek och skolbibliotek

Folkbibliotek	Skolbibliotek
En kultur- och kunskapsinstitution	Pedagogisk resurs för skolan
Tillgängligheten på fritiden är frivillig	Kopplad till lärande och undervisning
Till för alla på samma villkor och på samma servicenivå	Specialanpassat för skolans elever och medarbetare
Tillhandahålla allsidig media efter användarens behov. Verka för fritt och frivilligt läsande och lärande	Tillhandahålla media enligt skolans pedagogiska behov kopplat till läroplanen

Vision för skolbiblioteken i Ragunda kommun

Skolbiblioteken är en pedagogisk funktion som stödjer skolan i dess uppdrag, stödjer och hjälper eleverna att utveckla sin läs- och skrivförmåga, finna sin läslust, samt förbättra sin förmåga att hantera och värdera olika sorters information i tryckta och digitala medier.

Mål för skolbiblioteken läsåret 2026-2027

Läsfrämjande

Läsning har stor betydelse genom hela livet och skapar förutsättningar för att kunna vara delaktig i samhället. Det är därmed en fråga om både demokrati och rättigheter. I skolan handlar det läsfrämjande arbetet om likvärdighet och om att ge alla elever likvärdiga förutsättningar att delta i utbildning, kultur och samhällsliv. Skolbiblioteken ska stötta elevernas språkutveckling och läsinläring, motivera fler elever att läsa mer samt utveckla elevernas förmåga att bli tänkande läsare.

Skolbiblioteken behöver därför vara en pedagogisk funktion för både elever och lärare.

Medie- och informationskunnighet

I begreppet MIK, medie- och informationskunnighet, ingår en mängd färdigheter och kunskaper. Det handlar om praktiska kunskaper i att kunna använda informationsverktyg, både digitala och analoga, samt om att utveckla intellektuella

färdigheter för att kunna värdera och hantera information på ett säkert, användbart och etiskt sätt.

Mål, konkreta och mätbara

- Alla årskurser har vid minst två tillfällen tillsammans med lärare besökt sitt skolbibliotek
- Alla årskurser har tagit del av minst ett bokprat
- Förskoleklasserna har genomgått grundläggande bibliotekskunskap.
- Alla klasser i årskurs 7-9 har tagit del av minst en lektion i informationssökning och källkritik
- Arbetsgrupper på varje skola med pedagoger, skolläda och skolbibliotekarie har skapats
- Ett årshjul för skolbibliotekets verksamhet har skapats
- Alla pedagoger och övrig skolpersonal har fått möjlighet att ta del av introduktion och fortbildning kring skolbibliotekets verksamhet, barn-och ungdomslitteratur med mera
- Skolbibliotekarierna har genomgått relevant fortbildning kring skolans organisation, styrdokument och verksamhet

Om verksamheten inte kan starta upp i augusti justeras målen utifrån vad som är möjligt att genomföra.

Aktiviteter läsåret 2026-2027

Fasta aktiviteter fördelade under läsåret i samplanering med arbetsgrupperna.

F-klass	Bibliotekskunskap med två besök för introduktion, boktips och lån Ett besök för bokprat/samtal och lån
1-3	Ett besök för introduktion, boktips och lån Ett besök för bokprat/samtal och lån Läsprojekt i åk 3
4-6	Ett besök för introduktion, boktips och lån Ett besök för bokprat och lån Författarbesök i åk 4 Ett tillfälle/termin med MIK och grundläggande informationssökning och källkritik
7-9	Ett besök för introduktion, boktips och lån Ett besök för bokprat/samtal och lån Novelltävling i åk 8 Ett tillfälle/termin med MIK och fördjupande informationssökning och källkritik
Fritids	Under läsårets gång ingår MIK och källkritik i samtliga ämneskurser Språksatsning på fritidshemmet, nytt för i år.

Flexibla aktiviteter, på efterfrågan eller på initiativ av skolbibliotekarien

Lån av och hjälp att sätta samman klassrumsbibliotek för högläsning och tyst läsning

Lån av och hjälp att välja ut och sammanställa temalådor i de olika skolämnena

Lån av klass- och gruppuppsättningar av skönlitteratur

Kompletterande bokprat i skolbiblioteket eller klassrummet

Samarbete kring läsprojekt

Samarbete kring informationssökning, källkritik och AI.

Organisation

Skolbibliotekarierna är anställda som en del av utvecklingsavdelningen där folkbiblioteket ingår men ingår också i arbetsgrupper på respektive skola. Tillsammans med folkbibliotekarier, pedagoger och skolledning ingår de i ett nätverk för kollegialt lärande.

- Hansåkersskolan: 50 % tjänst placerad i det planerade skolbiblioteket i skolans lokaler med ansvar för årskurs F-9 och fritidshemmen på Hansåkersskolan och i Överammer.
- Anders- Olofs skolan: 50 % tjänst placerad på Hammarstrands bibliotek med ansvar för skolbiblioteksverksamheten på Anders-Olofskolan 4–9, Kulltaskolan F-3 samt fritidshemmen på Kulltaskolan och i Bispgården.

Arbetsgrupper med särskilt ansvar för att tillsammans med skolbibliotekarierna, respektive rektor och bibliotekschef följa upp och utveckla verksamheten ska utses på samtliga skolor.

Uppföljning

Verksamheten ska följas upp och utvärderas vid två tillfällen under läsåret.

- December 2026, utvärdering av uppstartsperioden och justering av struktur och upplägg
- Maj 2027, utvärdering av läsårets verksamhet, utformning av en flerårig skolbiblioteksplan för kommande läsår.

Vid uppföljning och utvärdering ska kvantitativa och kvalitativa Indikatorer användas.

- Kvantitativa - medieanslag/elev, bemanningstid/elev, utlåningsstatistik, nyttjandegrad av gemensamma databaser, tillgång till Legimus mm, antal gemenförda aktiviteter,
- Kvalitativa – Skolverkets bedömningsmatris och taxonomi för skolbibliotek. I vilken utsträckning använder skolan skolbiblioteket som en integrerad del i den pedagogiska verksamheten. I vilken utsträckning tar rektor ansvar för en väl fungerande samverkan mellan skolbibliotekarie och lärare

Ansvar

Rektor säkerställer att:

- skolbibliotekets pedagogiska funktion är väl integrerad på skolan samt styrs och följs upp i dialog mellan skolans personal och skolbibliotekets personal
- skolbiblioteket stödjer elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd
- personal på skolan och fritidshemmet använder skolbiblioteket i undervisningen och bidrar i planering och utformning av biblioteksverksamheten
- skolbiblioteksmiljön är ändamålsenlig, tillgänglig, inkluderande, lugn och trygg samt har plats för samtal och studier.
- skolbiblioteksarbetet ingår i skolans systematiska kvalitetsarbete

Bibliotekschef säkerställer att:

- skolbibliotekets pedagogiska funktion är väl integrerad på skolan samt styrs och följs upp i dialog mellan skolans personal och skolbibliotekets personal
- skolbiblioteket stödjer elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd
- skolbiblioteket tillgodoser flerspråkiga elevers behov av och uppmuntrar till läsning på modersmålet samt på de nationella minoritetsspråken
- skolbibliotekspersonalen har relevant kompetens för uppdraget och ges möjlighet till kompetensutveckling
- skolbibliotekspersonalen har möjlighet till samplanering och erfarenhetsutbyte
- skolbibliotekets arbete ingår i folkbibliotekets systematiska kvalitetsarbete

Barn- och utbildningschef ansvarar övergripande för att:

- inom grundskolans ledning följa upp skolbiblioteksverksamheten utifrån skolbiblioteksplanen och skolans övriga styrdokument i syfte att verka för likvärdighet när det gäller elevernas tillgång till välfungerande skolbibliotek
- skolbiblioteket har bemanning och andra resurser som möjliggör att skolbibliotekspersonalen aktivt kan bidra till elevernas språk- och kunskapsutveckling i samarbete med övrig pedagogisk personal
- skolbibliotekets arbete ingår i huvudmannens systematiska kvalitetsarbete

Bilagor:

Skolbiblioteket som pedagogisk resurs (Skolinspektionen 2018) med matris för bedömning av skolbibliotek [Skolbiblioteket som pedagogisk resurs](#) Se särskilt sidorna 30-41 där det finns en bedömningsmatris om rektors ansvar.

Taxonomi för skolbibliotek i Ragunda kommun. Utifrån Loertschers taxonomi för skolbibliotek och Ögland: Taxonomier – verktyg för biblioteksutveckling med tillägg av Skolverkets taxonomi